

Makale Geliş Tarihi: 10.05.2019

Kabul Tarihi: 17.12.2019

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN DUYGUSAL ZEKA DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Öğr. Gör. Ayşe Nihan ARIBAŞ

Aksaray Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,

nihan_dinc85@hotmail.com

Orcid No: 0000-0001-2345-6789.

Öz

Duygusal zeka kişinin bütün hayatını etkileyen olmazsa olmazlardan biridir. Duygusal zeka son yıllarda özellikle iş yaşamında önemli görülmektedir. Bu nedenle günümüz gençlerinin duygusal zekalarının yüksek olması toplumun refahı üzerinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin belirlenmesidir. Bu amaçla duygusal zeka düzeylerinin demografik faktörlere göre değişiklik gösterip göstermediği araştırılmıştır. Araştırma grubu 190 öğrenciden oluşmaktadır (%76,8 kadın, %23,2 erkek). Veriler anket yöntemiyle toplanmıştır. Verilerin analizinde Kruskal Wallis Testi ve Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Duygusal zeka düzeyi; duygularını kontrol etme, duygularının farkında olma, kendini motive etme, empati ve sosyal beceri alt ölçekleriyle ölçülmüştür. Duygularının farkında olma, duygularını kontrol etme, kendini motive etme, empati ve sosyal beceri alt ölçeklerinden alınan toplam puan ortalamaları arasında ailenin gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Zeka, Duygusal Zeka, Duygusal Zeka Düzeyi

DETERMINATION OF EMOTIONAL INTELLIGENCE LEVELS OF HEALTH CARE VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS

Abstract

Emotional intelligence is an indispensable part of one's life. Emotional intelligence has been seen in recent years, especially in

business life. Therefore, the high level of emotional intelligence of today's youth play a very important role on the welfare of the society. The aim of this study is to determine emotional intelligence of levels of university students. For this purpose, it has been investigated whether emotional intelligence levels vary according to demographic factors. The research group consisted to 190 students (76.8% female, 23.2% male). Data were collected by survey method. Kruskal Wallis Test and Mann Whitney U tests were used in the analysis of the data. The level of emotional intelligence; it was measured by the control of emotions, awareness of emotions, self-motivation, empathy and social-skill subscales. There was a statistically significant difference between the mean scores of emotions, emotion control, self-motivation, empathy and social-skill subscales.

Keywords: İntelligence, Emotional İntelligence, Level Of Emotional İntelligence

Giriş

Ailenin, arkadaşların ve çevrenin bireylerin duygusal zeka gelişimi için oldukça önemli etkenler olduğunu söylemek güvenlidir. Özellikle erken çocukluk dönemi deneyimleri duygusal zekayı geliştirmek açısından kaçınılmazdır. Daha somut olarak açıklanmak istenirse, bir kişinin kimliği yaşamının başından itibaren sahip olduğu etkileşimler ve ilişkilerle şekillenmeye başlamaktadır (Ocak, 2016:35).

Duygusal zeka bir kişinin yalnızca sosyal yaşamını değil aynı zamanda iş yaşamını kısacası bütün hayatını etkilemektedir. Duygusal zeka, zekadan farklı olarak bir çok özelliği içinde barındıran bir kavramdır. Zekaya ek olarak duyguların da işin içine girdiği ve kişinin sadece zekasıyla değil duyguları ile ve duygularının yönetimi sayesinde bir şeyler başarabilme yeteneği olan duygusal zeka, kişilere iş hayatında daha aktif olma, kendini daha rahat ifade edebilme ve problem çözme becerisi getirmektedir. Duygusal zekası yüksek olan kişilerin çalıştıkları ortamlarda daha başarılı ve verimli oldukları bazı araştırmalar ile kanıtlanmıştır.

Süslü, (2016:1) 'ye göre duygusal zeka, önemli bir sosyolojik ve psikolojik inceleme konusudur. Çünkü bireyin zihinsel ve ruhsal olarak sahip olduğu hassasiyet onun mantıklı düşünmesine engel olabilmekte ve duygusal zeka sayesinde belki de mantığa ihtiyaç duymadan hareket etmesine de imkan sağlamaktadır. Duygusal zeka bireyi kendi içerisinde analiz yapmaya yönlendirmekte ve bu sayede

onun normal hayat akışı ve gelecek için yeterli düzeyde plan yapmasına ve faaliyetlerini düzenlemesine olanak vermektedir. Duygusal zekayı duyguları bastırmak ve kontrol edebilmek için gerekli bir yetenek olarak değil; tam tersine duyguların nasıl daha verimli ve etkin kullanılacağına yardımcı olan bir yeterlilik olarak algılamak daha doğru olacaktır (Delice, M ve Günbeyi, M, 2013: 211).

Duygusal zeka; bireyin anlık hissettiği duygularındaki farkındalığı ve buna bağlı olarak nasıl tepki vermesi gerektiğini bilmesi, önemli bir karar verme aşamasında mantık ve hislerini dengede tutup dengeli bir karar alabilmesi, kendi kendini motive edebilecek beceriye sahip olması, kişiliğinin bilincinde olması ve buna bağlı olarak kişiliğini denetim altında tutabilmesi, kişilik bilincine sahip olmasının yanı sıra çevresindeki insanlarla olan sosyal ilişkilerinde de aynı şekilde empati ve dengeli ilişkiler kurabilme yetisi şeklinde tanımlanabilmektedir (Aysin, N,2018:33).

Duygusal zeka duyguyu hissetmek, kullanmak, iletmek, fark etmek, hatırlamak, tanımlamak, duygudan öğrenmek, duyguyu yönetmek, anlamak ve açıklamaktır (Behera,2016:18).

Yöntem

Aksaray Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada ana kütlede tesadüfi örneklem yoluyla öğrenci seçilmiş ve bu öğrencilerden anket ve ölçekler dahilinde bilgiler toplanmıştır. Bu bağlamda ilgili çalışma tanımlayıcı araştırma alt kapsamında değerlendirilebilmektedir. İlgili çalışma verileri, belirli bir süreyi kapsadığından bu çalışma aynı zamanda tanımlayıcı, kesitsel araştırma niteliği taşımaktadır. Araştırmanın yapılabilmesi için Aksaray Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü'nden ve Aksaray Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan yazılı izin alınmıştır.

Araştırma Grubu

Araştırma, Aksaray Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek okulunda öğrenim görmekte olan Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, Tıbbi Laboratuar Teknikleri ve Yaşlı Bakımı Programı öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini Sağlık

Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda öğrenim görmekte olan Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, Tıbbi Laboratuar Teknikleri ve Yaşlı Bakımı Programında öğrenim görmekte olan 275 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem seçimi yapılmamış, araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerle örneklem oluşturulmuştur. Veriler 20 Mart 2019- 29 Nisan 2019 tarihleri arasında toplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin Duygusal zeka düzeylerinin belirlenmesi için Hall tarafından 1999 yılında geliştirilen Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Ergin (2000) tarafından yapılmıştır. Ölçek beş alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar duygularının farkında olma (6 madde), Duygularını Kontrol Etme (6 madde), Kendini Motive Etme (6 madde), Empati (6 madde), Sosyal Beceriler (6 madde) alt boyutlarıdır. Likert tipinde 30 maddeden oluşan ölçekte 1:Tamamen katılmıyorum, 2:Kısmen katılmıyorum, 3: Çok az katılmıyorum, 4: Çok az katılıyorum, 5:Kısmen katılıyorum, 6: Tamamen katılıyorum, şeklinde puanlanmaktadır. Değerlendirmede tersine çevrilen ifade bulunmamaktadır. Alt ölçeklerin hesaplanmasında o alt ölçeği oluşturan maddelere verilen yanıtların puanları toplanır. 30 maddeden alınan puanların toplamı duygusal zeka toplam puanını verir. Artan puanlar duygusal zekanın o alt boyutunun yüksekliğini göstermektedir. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,936 'dır. Tablo 1'de ölçeğin alt boyutlarının puanlaması görülmektedir.

Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeğinin puanlaması şöyledir; (Cerit, E, 2018:30-31).

Tablo 2. Duygusal Zeka Ölçeğinin Puanlaması

Alt Ölçek	Düşük	Normal	Yüksek
Duygularının Farkında Olma	25 ve altı	26-30	31 ve üzeri
Duygularını Kontrol Etme	26 ve altı	27-31	32 ve üzeri
Kendini Motive Etme	26 ve altı	27-30	31 ve üzeri
Empati	25 ve altı	26-30	31 ve üzeri
Sosyal Beceriler	24 ve altı	25-29	30 ve üzeri

Toplam Puan	129 ve altı	130-154	155 ve üzeri
-------------	-------------	---------	--------------

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veriler bireysel uygulama şeklinde toplanmıştır. Veriler üniversitede ders saatleri içerisinde ve ders yürütücüsünün izniyle ve yardımıyla toplanmıştır. Ölçeklerin uygulanması 15-20 dakika arasında değişmiştir. Veriler toplanılırken gönüllük ilkesi esas alınmış, ölçekler uygulanmadan önce katılımcılara bilgi verilmiş ve daha sonra araştırmaya katılmak isteyenlere ölçekler verilmiştir. Katılımcılardan kimlik bilgileri istenmemiştir. Araştırmadan elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmesi SPSS 24.00 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Katılımcıların demografik özelliklerinin analizinde frekans ve yüzde dağılımı kullanılmıştır. Katılımcıların girişimcilik ölçeğine verdikleri cevapların ortalamaları normal dağılıma uymamaktadır ($p < ,05$) ($p = ,000$). Veri dağılımı normal olmadığı için parametrik olmayan analizler kullanılmıştır. Verilerin analizinde Kruskal Wallis Testi ve Mann Whitney U Testi kullanılmıştır.

Bulgular

Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin frekans analizine ait bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Kişisel Özellikleri

Demografik Özellikler	Sayı	Yüzde(%)
Yaş		
18-22 yaş	183	96,3
23-27 yaş	5	2,6
28 ve üzeri yaş	2	1,1
Cinsiyet		
Kadın	166	76,8
Erkek	44	23,2
Program		
Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik	82	43,2
Tıbbi Laboratuvar Teknikleri	46	24,2
Yaşlı Bakımı	62	32,6
Sınıf		
1. sınıf	94	49,5

2.sınıf	96	50,5
Ailenin Gelir Düzeyi		
Kötü	19	10,0
Orta	142	74,7
İyi	29	15,3
Bölümü İsteyerek Okuma Durumu		
Evet	122	64,2
Hayır	68	35,8
Çalışma durumu		
Evet	21	11,1
Hayır	169	88,9
Annenin tutumu		
Baskıcı	14	7,4
İlgisiz	11	5,8
Aşırı Koruyucu	91	47,9
Tutarsız	9	4,7
Demokratik	65	34,2
Babanın tutumu		
Baskıcı	11	5,8
İlgisiz	26	13,7
Aşırı Koruyucu	70	36,8
Tutarsız	12	6,3
Demokratik	71	37,4
Toplam	190	100

Tablo 3'te araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel özellikleri görülmektedir. Öğrencilerin %96,3'ü 18-22 yaş aralığındadır ve % 76,8'i kadın, % 23,2'si erkektir. Öğrencilerin % 43,2'si Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, %24,2'si Tıbbi Laboratuvar Teknikleri ve %32,6'sı Yaşlı Bakım Programında öğrenim görmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %50,5'u ikinci sınıf öğrencilerinden, %49,5'u ise birinci sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %74,7'sinin ailesini ekonomik durumu orta düzeydedir. Bölümü isteyerek okuma durumuna ilişkin olarak öğrencilerin %64,2'si bölümlerini isteyerek okumaktadır ve öğrencilerin %88,9'u çalışmamaktadır. Anne tutumuna ilişkin olarak, öğrencilerin annelerinin % 47,9'u aşırı koruyucu ve %34,2'si demokratik bir tavır sergilemektedir. Baba tutumuna ilişkin olarak ise

öğrencilerin babalarının %37,4'ü demokratik ve %36,8'i aşırı koruyucu bir tavır sergilemektedir.

Tablo 4. Öğrencilerin Duygusal Zeka Ölçeğinden Aldıkları Toplam Puan Ortalamaları

Duygusal Zeka Ölçeği	X	SS
Duygularının Farkında Olma Alt Ölçeği	25.51	5.83
Duygularını Kontrol Etme Alt Ölçeği	28.25	5.65
Kendini Motive Etme Alt Ölçeği	28.56	5.67
Empati Alt Ölçeği	28.72	5.64
Sosyal Beceri Alt Ölçeği	28.33	5.60

Tablo 4'te Çalışanların Duygusal Zeka Alt Ölçeklerinden aldıkları toplam puan ortalamaları görülmektedir. Tablo 5'e göre öğrencilerin empati alt ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalaması 28.72 ± 5.64 ve Kendini Motive Etme ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalaması 28.56 ± 5.67 'dir.

Tablo 5. Öğrencilerin Demografik Değişkenlere Göre Duygusal Zeka Alt Ölçeklerinden Aldıkları Toplam Puan Ortalamaları

	D.F.O Alt Ölçeği X ±SS	D.K.O Alt Ölçeği X ±SS	K.M.E Alt Ölçeği X ±SS	Empati Alt Ölçeği X ±SS	S.B Alt Ölçeği X ±SS
Yaş	18-22	25.45±5.77	28.29±5.68	28.49±5.67	28.68±5.67
	23-27	25.00±8.80	29.20±3.76	31.00±6.16	29.60±6.50
	28ve üzeri	31.50±0.70	22.50±4.94	29.00±7.07	29.50±0.70
	X ²	3.015	2.694	1.491	0.091
	p	0.221	0.260	0.474	0.956
Cinsiyet	Kadın	25.60±5.39	28.56±5.26	28.90±5.25	28.88±5.36
	Erkek	25.18±7.17	27.25±6.75	27.45±6.83	28.18±6.54
	Z*	-0.030	-0.889	-1.232	-0.395
	p	0.976	0.374	0.218	0.693
Program	Tıb. Dok.	25.84±5.10	28.86±4.40	29.42±4.85	29.18±5.00
	Tıbbi Lab.	25.50±4.79	27.82±5.21	28.63±5.42	28.93±5.13
	Yaşlı Bakımı	25.08±7.33	27.77±7.23	27.38±6.66	27.95±6.72
	X ² *	0.228	0.882	3.763	0.365
					28.58±5.33
					27.50±6.43
					-0.835
					0.403
					28.93±4.90
					28.02±5.38
					27.77±6.56
					1.163

	p	0.892	0.664	0.152	0.833	0.559
Sınıf	1.Sınıf	25.46±5.86	28.23±5.82	28.75±5.89	29.29±5.23	28.08±5.74
	2.sınıf	25.55±5.84	28.28±5.51	28.38±5.48	28.15±5.99	28.58±5.48
	Z*	-0.104	-0.063	-0.556	-1.144	-0.616
	p	0.917	0.949	0.578	0.253	0.538
Ailenin gelir düzeyi	Kötü	25.73±7.15	29.00±4.06	28.89±5.00	30.68±4.42	29.21±5.59
	Orta	25.47±5.44	27.95±5.54	28.35±5.51	28.16±5.28	27.97±5.41
	İyi	25.55±6.92	29.27±1.29	28.56±5.67	30.17±7.45	29.55±6.46
	X ^{2*}	0.445	3.268	3.024	11.818	4.932
	p	0.801	0.194	0.220	0.003	0.085
Bölüm isteyerek okuma durumu	Evet	25.59±5.82	28.30±5.28	28.48±5.32	28.66±5.12	28.75±5.07
	Hayır	25.36±5.91	28.17±6.29	28.72±6.29	28.82±6.52	27.58±6.41
	Z*	-0.068	-0.469	-0.781	-1.246	-0.811
	p	0.946	0.639	0.435	0.213	0.417
Çalışma durumu	Evet	28.58±4.36	28.95±5.60	30.04±5.04	28.71±7.16	29.19±6.31
	Hayır	25.46±6.00	28.17±5.67	28.38±5.73	28.72±5.45	28.23±5.52
	Z*	-0.076	-0.721	-1.253	-0.890	-1.065
	P	0.940	0.471	0.210	0.373	0.287
Anne tutumu	Baskıcı	25.00±4.88	29.42±4.44	27.78±5.53	30.28±4.00	29.21±5.43
	İlgisiz	26.18±6.86	28.27±5.31	28.27±5.31	28.09±4.65	29.54±4.50
	Aşırı Koruyucu	25.38±6.40	28.70±6.27	28.70±6.27	28.68±6.52	28.07±6.21
	Tutarsız	25.00±4.27	25.88±5.25	28.77±4.05	26.88±4.80	27.44±4.82
	Demokratik	25.75±5.31	28.52±5.19	28.56±5.19	28.80±4.87	28.43±5.07
	X ^{2*}	1.414	3.100	1.465	4.110	1.117
P	0.888	0.541	0.833	0.391	0.892	
Baba tutumu	Baskıcı	25.36±5.95	29.18±4.62	26.72±5.69	29.18±5.07	26.45±5.62
	İlgisiz	25.69±6.29	29.38±4.31	29.80±4.74	29.30±4.28	29.23±4.80
	Aşırı Koruyucu	25.60±6.14	27.50±6.87	28.27±6.66	27.98±7.29	28.02±6.73
	Tutarsız	23.58±5.16	27.25±4.99	28.00±4.51	28.91±2.96	28.16±4.56
	Demokratik	25.70±5.54	28.61±4.96	28.78±5.10	29.12±4.61	28.63±4.79
	X ^{2*}	1.538	1.833	3.463	0.294	2.245
P	0.820	0.766	0.484	0.990	0.691	

Tablo 5 'te Öğrencilerin demografik değişkenlere göre duygusal zeka alt ölçeklerinden aldıkları toplam puan ortalamaları görülmektedir. Duygularının farkında olma, duygularını kontrol etme, kendini motive etme, empati ve sosyal beceri alt ölçeklerinden alınan toplam puan ortalamaları arasında cinsiyete, yaşa, programa, sınıfa, bölümü isteyerek okuma durumuna, çalışma durumuna, annenin tutumuna ve babanın tutumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır. ($p>0.05$). Empati alt ölçeğinden alınan toplam puan ortalamaları arasında ailenin gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0.05$). İstatistiksel olarak anlamlı bulunan empati alt ölçeğine ailenin gelirin göre sırasıyla Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre Yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre ailesinin gelir düzeyi

orta ve iyi olan öğrencilerin duygusal zeka düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Ailesinin gelir düzeyi iyi olan öğrencilerin duygusal zeka düzeyleri, orta olan öğrencilere göre daha yüksektir.

Tablo 6. Duygusal Zeka Ölçeği Alt Ölçeklerinin Frekans Analizi

	Duyularının Farkında Olma Alt Ölçeği		Duyularını Kontrol Etme Alt Ölçeği		Kendini Motive Etme Alt Ölçeği		Empati Alt Ölçeği		Sosyal Beceriler Alt Ölçeği	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Düşük	87	45.8	53	27.9	51	26.8	36	18.9	43	22.6
Normal	67	35.3	79	41.6	60	31.6	78	41.1	50	26.3
Yüksek	36	18.9	58	30.5	79	41.6	76	40.0	97	51.1

Tablo 6’da öğrencilerin duygusal zeka alt ölçeklerinden aldıkları puan yüzdeleri görülmektedir. Tablo 10’a göre öğrencilerin 87 tanesi (%45.8) duygularının farkında olma ölçeğinden düşük, öğrencilerin 79 tanesi (%41.6) duygularını kontrol etme ölçeğinden normal, öğrencilerin 79 tanesi (%41.6) kendini motive etme ölçeğinden yüksek, öğrencilerin 78 tanesi (%41.1) empati alt ölçeğinden normal ve öğrencilerin 97 tanesi (%51.1) sosyal beceri alt ölçeğinden yüksek puan almıştır.

Tablo 7. Duygusal Zeka Düzeyi Frekans Analizi

Duygusal Zeka Ölçeği		
	Sayı	Yüzde(%)
Düşük Duygusal Zeka	50	26.3
Normal Duygusal Zeka	91	47.9
Yüksek Duygusal Zeka	49	25.8
Toplam	190	100.0

Tablo 7’de öğrencilerin duygusal zeka ölçeği puanlamasına göre duygusal zeka düzeyleri görülmektedir. Tablo 7’ye göre öğrencilerin 91 tanesi (47,9’u) normal duygusal zeka düzeyindedir.

SONUÇ, ÖNERİLER VE TARTIŞMA

Bu araştırma ile Aksaray Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin belirli demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği ve duygusal zeka düzeyleri araştırılmıştır. Bu araştırmanın ileride iş hayatında aktif rol oynayacak olan üniversite öğrencilerine yol göstermesi bakımından önemli olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın verileri 3 farklı programda öğrenim görmekte olan öğrencilerden anket yoluyla toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde Kruskal Wallis Testi ve Mann Whitney U Testi kullanılmıştır.

Duygusal zeka ölçeği; duygularının farkında olma, duygularını kontrol etme, kendini motive etme, empati ve sosyal beceriler olmak üzere 5 alt ölçekten oluşmaktadır. Elde edilen veriler değerlendirildiğinde; duygularının farkında olma, duygularını kontrol etme, kendini motive etme, empati ve sosyal beceri alt ölçeklerinden alınan toplam puan ortalamaları arasında yaş, cinsiyet, program, sınıf, bölümü isteyerek okuma, çalışma durumu, anne ve baba tutumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Literatürde bu konuda farklı sonuçlara rastlanmaktadır. Girgin’in (2009), çalışmasında duygusal zeka düzeyleri arasında cinsiyete göre farklılık saptanmazken, Sevindik vd’in (2012) çalışmasında duygusal zeka düzeyleri arasında cinsiyete göre farklılık saptanmıştır. Deniz ve Yılmaz’in (2004) çalışmasında ise öğrencilerin duygusal zeka düzeylerinde cinsiyet ve sınıflarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemiştir. Yıldız’ın (2016) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada da çalışmamıza benzer olarak cinsiyet ve sınıfın duygusal zeka üzerinde etkisi olmadığı ortaya konmuştur.

Duygularının farkında olma, duygularını kontrol etme, kendini motive etme, empati ve sosyal beceri alt ölçeklerinden alınan toplam puan ortalamaları arasında ailenin gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. İstatistiksel olarak anlamlı bulunan empati alt ölçeğine ailenin gelirene göre sırasıyla Mann

Whitney U testi uygulanmıştır. Yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre ailesinin gelir düzeyi orta ve iyi olan öğrencilerin duygusal zeka düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Ailesinin gelir düzeyi iyi olan öğrencilerin duygusal zeka düzeyleri, orta olan öğrencilere göre daha yüksektir. Bu durum ekonomik bakımdan geliri iyi olan ailede büyümenin paranın kıymetini daha iyi bilmekle ilişkisi olması ile açıklanabilir. Ekonomik bakımdan ailesinde sıkıntı çekmemiş bir kişi, bu gelir seviyesini korumak ya da daha fazla gelir elde ederek hayatını sürdürebilmek için başarılı bir iş hayatına sahip olmayı hedeflemekte ve başarılı bir yaşamın ve aynı zamanda başarılı bir hayatın anahtarının duygusal zeka olduğunun bilincindedir.

Duygusal zeka ölçeğinin alt ölçekleri olan duygularını kontrol etme, duygularının farkında olma, kendini motive etme, empati ve sosyal beceri alt ölçeklerinden alınan puanlar değerlendirildiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin %18,9'unun duygularının farkında olma alt ölçeğinden yüksek %41,6'sının duygularını kontrol etme alt ölçeğinden normal, %41,6'sının kendini motive etme alt ölçeğinden yüksek, %41,1'inin empati alt ölçeğinden normal ve %51,1'inin sosyal beceri alt ölçeğinden yüksek puan aldığı görülmektedir. Bu durum araştırmaya katılan öğrencilerin birçoğunun duygularını farkında olma konusunda başarılı olmadığı ancak kendini motive edebilme, duygularını kontrol edebilme, empati kurabilme ve sosyal becerilere sahip olma yetisine sahip olmasıyla açıklanabilmektedir.

Duygusal zeka ölçeği bir bütün olarak değerlendirildiğinde ise araştırmaya katılan öğrencilerin %47,9'unun normal, %25,8'inin yüksek ve %26,3'ü ise düşük duygusal zekaya sahip olduğu görülmektedir. Duygusal zeka günümüz koşullarında çok önemli bir kavramdır. Duygusal zekaya sahip olmanın gerekliliği iş hayatında ve günlük hayatta oldukça ön plana çıkmıştır. Duygusal zekası yüksek olan bireylerin çalışma hayatında ve günlük hayatta daha başarılı oldukları, sorunların üstesinden daha çabuk ve rahat bir şekilde gelebildikleri açıktır. Çünkü duygusal zekasını etkin bir şekilde kullanabilen kişiler, duygularının farkında olan ve duyguları üzerinde kontrol sahibi olan, her durum ve koşulda kendini motive etme yetisine sahip olan, empati kurabilen ve sosyal becerileri gelişmiş kişilerdir. Günümüz gençleri ülkenin geleceğini şekillendirmekte olduğu için özellikle üniversite öğrencilerinin bilinçli, sorgulayan,

zekanın yanında duygusal zekasını da kullanabilen kişiler olmaları toplum için oldukça büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle duygusal zekası düşük olan öğrencilerin bu durumunun mezun olduktan sonra iş hayatlarını etkileyebileceği düşünülürse, duygusal zekanın düşük olmasının altında yatan sebepler araştırılarak öğrencilerin duygusal zekalarını artırmak hedeflenebilir.

Kaynakça

- Aysin,N. (2018). Turist Rehberlerinin Duygusal Zeka İle Rehberlik Stilleri İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Behera,K,A. (2016). Understanding Emotional Intelligence in Educational Context,International Journal of Humanities And Social Science Invention, International Journal of Humanities and Social Science Invention, 5(2), 17-28.
- Cerit, E. (2018). Sosyal Beceri Geliştirme Eğitim Programının Ergenlerin Psikolojik Sağlık ve Duygusal Zeka Düzeylerine Etkisi, Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Kayseri.
- Delice, M ve Günbeyi, M. (2013). Duygusal Zekâ ve Liderlik İlişkisinin İncelenmesi: Polis Teşkilatı Örneği, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 27, Sayı: 1
- Deniz, M, E ve Yılmaz, E.(2004). Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Zeka Yetenekleri ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişki, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi.
- Ergin,F, E (2000). Üniversite Öğrencilerinin Sahip Oldukları Duygusal Zeka Düzeyi İle 16 Kişilik Özelliği Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Girgin,G,(2009). Üniversite Öğrencilerinde Duygusal Zekânın Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, KKTC - Milli Eğitim Dergisi
- Ocak, R, (2016). Why Emotional Intelligence And Empathy Matter In Business Settings: An Investigation of Their Predictors And Their Contribution To Job Satisfaction And Conflict Management, İstanbul Bilgi University, İstanbul.
- Sevindik,F, Uncu, F ve Dağ, G,D, (2012). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeylerinin Bazı Değişkenler

- Açısından İncelenmesi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri ve Tıp Dergisi, 26 (1), 21-26.
- Süslü, S, (2016). Duygusal Zeka ve Örgütsel Stres: Örgütlerde Hemşirelerin Duygusal Zeka Becerileri ve Stresle Başa Çıkma Düzeyleri Arasındaki İlişki, Beykent Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Yıldız, M, (2016). Üniversite Öğrencilerinde Duygusal Zekâ Yaşam Doyumu ve Depresyonu Cinsiyet ve Sınıf Seviyelerine Göre Etkileri, Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 6(11), 451-474.